



# Fakta om båtlivet i Sverige 2015

## INNEHÅLL

- 4 Båtfakta
- 7 Båtarnas värde
- 8 Båtlivet
- 12 Båtturism
- 16 Båtliv omsätter miljarder
- 18 Båtmarknad
- 19 Båtlivsorganisationer
- 20 Båtmässor och media
- 21 Båtliv och miljön
- 25 Båtliv är säkert
- 26 Ordning och reda på sjön
- 32 Morgondagens båtliv
- 34 Upptäck båtlivet!
- 35 Kontaktpersoner

**Fakta om båtlivet** är en årlig publikation avsedd att ge faktaunderlag så att offentlig förvaltning, näringsliv och organisationer kan planera och fatta beslut om svenskt båtliv på riktiga grunder. För fakta i skriften svarar myndigheter och organisationer som finns angivna längst bak i skriften. I Fakta om båtlivet 2015 återfinns valda delar ur Transportstyrelsens stora periodiskt genomförda "Båtlivsundersökningen" med aktuella fakta från 2010.

Hela Båtlivsundersökningen 2010 finns på [www.transportstyrelsen.se/Global/Sjofart/Dokument/Fritidsbatar/Batlivsundersokningen\\_2010.pdf](http://www.transportstyrelsen.se/Global/Sjofart/Dokument/Fritidsbatar/Batlivsundersokningen_2010.pdf)

# Båtsverige

## SVERIGE ETT STORT BÅTLAND

Sverige har, med några av världens största skärgårdar och med många sjöar och kanaler, utmärkta förutsättningar för ett rikt båtliv. En levande skärgård som genom allemansrätten och strandskyddet är öppen och tillgänglig för alla, ger utmärkta förutsättningar för ett rikt båtliv. Fritt hundredragsfiske längs våra kuster och i de stora sjöarna ger ett ytterligare värde för båtlivet.

Svenskarna är ett båtintresserat folk och båtlivet är en av de största folkrörelserna. En tredjedel av landets vuxna befolkning färdas med fritidsbåt minst en gång per säsong.

Sveriges båtindustri ger exportinkomster och arbetstillfällen inte minst i glesbygder. Det finns ett starkt växande intresse från båtägare i våra grannländer att förlägga semester till svenska vatten och hamnar vilket också är en viktig och ökande intäktskälla.

Med detta som bakgrund är det inte svårt att förstå att båtlivet betyder väldigt mycket för många svenska regioner, företag och utövare och att Sverige med rätta kan kallas ett stort båtland.

## BRA GEOGRAFI FÖR BÅTLIV

Sverige har från Haparanda i norr till Svinesund i väster en kust på 2 700 km. Räkna man alla vikar, uddar och öar blir strandremsan 8 000 km. Det motsvarar en femtedels varv runt jorden.

Sverige har några av världens största skärgårdar med sammanlagt över 60 000 öar. Enbart Stockholms skärgård har 30 000 öar. I landet finns 95 000 färbara sjöar och 1 000 km kanaler. Över 8,5 procent av landets yta täcks av sjöar och vattendrag.

## BÅTSVERIGE I VÄRLDEN

Sverige är ett av världens mest fritidsbåttäta länder. Antalet vuxna personer per fritidsbåt är cirka åtta i vårt land. Endast våra nordiska grannar Finland och Norge samt Nya Zeeland uppvisar en liknande båtätthet. Som jämförelse går det 18 personer per fritidsbåt i USA, 40 i Holland, 130 i England, 185 i Tyskland samt 450 i Japan.\*

\* Källa: ICOMIA, Folkmängd/antal fritidsbåtar

# Båtfakta

## HUR MÅNGA FRITIDSBÅTAR FINNS DET?

Det finns ingen exakt siffra som anger hur många fritidsbåtar det finns i landet. I Båtlivsundersökningen från hösten 2010 uppskattas det totala antalet båtar till 881 000. I Båtlivsundersökningen från 2004 var antalet båtar 718 000.

Vanligaste båttypen är motorbåtar utan övernattningsmöjligheter med motor på minst 10 hk. De utgör 32 procent av båtbeståndet. Näst vanligaste båttyperna är jolle, eka och roddbåt utan motor som utgör 18 procent av båtbeståndet och nästan lika många är kategorin helt öppen båt med motor under 10 hk som utgör 18,4 procent av båtbeståndet. Andelen båtar som det går att övernatta i är 22,9 procent.

Antalet sjödugliga båtar utgör 881 000 i Sverige. Utöver dem finns 62 000 båtar som inte är i sjödugligt skick och som inte planeras att sjösättas det närmaste året.

BÅTBESTÅNDET FÖRDELAT PÅ BÅTTYPER			
Båttyp	% 2004*	% 2010**	Antal 2010***
<b>Totalt liten båt</b>	<b>48,3</b>	<b>42,5</b>	<b>374 000</b>
Kanadensare, kajak	5,7	6,0	53 000
Jolle, eka, roddbåt utan motor	20,2	18,0	159 000
Helt öppen båt med motor under 10 hk	22,4	18,4	162 000
<b>Totalt dagtursbåt</b>	<b>31,9</b>	<b>36,8</b>	<b>324 500</b>
Motorbåt med motor på minst 10 hk utan övernattningsmöjlighet	27,4	32,0	282 000
Segelbåt, segeljolle utan övernattningsmöjlighet	3,2	2,6	23 000
Segelbåt för tillfällig övernattnig	1,3	2,2	19 500
<b>Ruffad motorbåt avsedd för övernattnig</b>	<b>11,6</b>	<b>13,6</b>	<b>120 000</b>
<b>Ruffad segelbåt eller motorseglare avsedd för övernattnig</b>	<b>7,7</b>	<b>7,1</b>	<b>62 500</b>
<b>Totalt antal båtar i sjödugligt skick</b>			<b>881 000</b>

\* Båtlivsundersökningen 2004, \*\* Båtlivsundersökningen 2010. \*\*\* 881 000 omfattar även de hushåll som har fler än två båtar. 863 000 båtar utgör underlaget för hushåll med upp till två båtar. 863 000 är fortsättningsvis den huvudsakliga basen i undersökningen.

"...Antalet sjödugliga båtar utgör 881 000 i Sverige."



## BYGGNADSÅR

Knappt var sjätte (16,5 procent) båt är byggd 2001 eller senare. Mer än var fjärde (25,7 procent) båt är byggd tidigare än 1980.

## BÅTLÄNGD

Nästan sex av tio (58,9 procent) är under 5 meter långa. Knappt 30 procent är mellan 6 och 11 meter långa, medan 2,5 procent av båtarna är mellan 11 och 15 meter långa.

BÅTLÄNGD I METER (PROCENT)						
Båtkategori	0-5 m	6-10 m	11-15 m	16-20 m	>20 m	Vet ej
Liten båt	79,5	7,5	0,1	0	0,1	12,8
Dagtursbåt	57,2	29,8	1,5	1,0	0,1	10,3
Ruffad motorbåt	34,2	62,1	1,5	0,4	0,1	1,7
Ruffad segelbåt	2,2	72,7	23,9	0	0,2	1,0
<b>Totalt</b>	<b>58,9</b>	<b>28,7</b>	<b>2,5</b>	<b>0,4</b>	<b>0,1</b>	<b>9,4</b>

Båtlivsundersökningen 2010, bas: Samtliga undersökta båtar, 863 134 st.

## BÅTARS HASTIGHET

Fler än fyra av tio (42,2 procent) har en maxhastighet av 20 knop. Drygt tre av tio (30,7 procent) har en maxhastighet av 21–40 knop. 2,2 procent uppges ha en maxhastighet av 41 knop eller snabbare. Endast 0,2 procent av båtarna som kommer upp i hastigheter över 50 knop.

## BÅTTOALETT

Av de nästan 900 000 fritidsbåtarna som finns i Sverige är det ca 102 000 (13,2 procent) som har en toalett ombord. Av dessa är det ca 38 000 som har en tank som endast kan tömmas till sjön, 26 000 har en bärbar toalett, 23 000 har en tank som kan sugtömmas via däcksbeslag och ca 20 000 med direktutsläpp till sjön.



## TYP AV BÅTMOTOR

Av båtar med motor, 582 775 st, har nästan en tredjedel (31,4 procent) 4-taktsmotorer eller en 2-taktsmotor av ny typ med direktinsprutning. Ungefär lika många har en 2-takts utombordsmotor av traditionell typ.

### MOTORTYP (PROCENT)

Diesel-inombordsmotor	15,1
4-takts benseninombordsmotor	7,4
2-takts benseninombordsmotor	2,3
4-takts utombordsmotor	17,2
2-takts utombordsmotor, ny typ med direktinsprutning	6,8
2-takts utombordsmotor av traditionell typ	30,0
Annan typ av framdrivningsmotor	2,6
Vet ej	18,7

Båtöversökningsundersökningen 2010, bas: Samtliga båtar med motor, 582 775 st.



*"Knappt 3 procent av de ruffade segelbåtarna har ett uppskattat värde som överstiger 2 miljoner SEK."*

## Båtarnas värde

I kategorin liten båt, 374 000 st, har drygt 80 procent ett uppskattat värde under 20 000 SEK. Av dagturbåtarna, 324 500 st, har drygt 60 procent ett värde på upp till 75 000 SEK. Av de ruffade motorbåtarna, 120 000 st, har 66 procent ett värde på mellan 20 000 och 200 000 SEK. Av de 62 500 ruffade segelbåtarna har drygt fyra av fem båtar ett värde på upp till 600 000 SEK. Endast knappt 3 procent av de ruffade segelbåtarna har ett uppskattat värde som överstiger 2 miljoner SEK.

### UPPSKATTAT VÄRDE (PROCENT)

Båtkategori	Liten båt	Dagtursbåt	Ruffad motorbåt	Ruffad segelbåt
Max 5 000 kr	48,2	7,8	0,7	0,6
5 000–20 000 kr	32,9	29,4	8,1	1,9
20 001–75 000 kr	9,0	25,5	35,9	27,5
75 001–200 000 kr	0,7	18,3	30,4	22,9
200 001–600 000 kr	0,3	7,2	18,2	29,4
600 001–2 000 000 kr	0,0	2,0	3,1	13,5
2 000 001–6 000 000 kr	0,0	0,7	1,8	1,3
Över 6 000 000 kr	0,0	0,2	0,0	0,2
Vet ej	9,0	9,1	1,7	2,7

Båtöversökningsundersökningen 2010, bas: Samtliga undersökta båtar, 863 134 st.



”Tre av fyra båtägare upplever att båtlivet påverkar deras hälsa ganska eller mycket positivt.”

## Båtlivet

### VEM UTÖVAR BÅTLIV?

Människor i alla åldrar och ur alla samhällsgrupper är ute på sjön. Närmare 2,5 miljoner vuxna svenskar (mellan 20–74 år) fördelat över 1,5 miljoner hushåll vistades i fritidsbåt under 2010. Motsvarande siffra 2004 var 1,8 miljoner. Drygt 4 miljoner människor vistades i skärgården under 2010.

### VARFÖR UTÖVAS BÅTLIV?

Tre av fyra båtägare upplever att båtlivet påverkar deras hälsa ganska eller mycket positivt. De viktigaste är natur- och frihetsupplevelsen, tystnaden och lugnet samt fint väder.

#### HUR VIKTIG ÄR UPPLEVelsen?

Upplevelse	1 – Helt oviktig	2 – Ganska oviktig	3 – Varken viktig eller oviktig	4 – Ganska viktig	5 – Mycket viktig	Ej svar	Medelvärde
Frihetsupplevelsen	2,5	1,3	4,1	31,0	60,0	1,1	4,5
Naturupplevelsen	1,9	0,9	2,9	29,2	64,3	0,9	4,5
Social samvaro i hamn	24,5	19,0	13,4	22,7	14,9	5,5	2,8
Social samvaro i naturhamn	22,1	19,6	11,8	24,0	16,0	6,4	2,9
Tystnad och lugn	2,2	5,7	8,1	36,7	45,7	1,6	4,2
Besöka unika platser	9,8	19,1	11,3	33,9	22,8	3,1	3,4
Vackert väder	1,3	3,4	4,8	22,6	66,7	1,2	4,5
Frånvaro av andra båtar	18,6	24,1	26,5	18,6	9,9	2,4	2,8
Bra komfort ombord	11,7	19,7	21,9	30,6	13,5	2,6	3,1
Servicen i hemmahamn	22,4	14,2	12,1	26,6	14,3	10,4	3,0
Servicen i gästhamn	19,8	11,7	10,3	27,0	18,5	12,8	3,1
Tillgång till toaletter i naturhamn	14,2	11,1	9,4	27,6	27,1	10,5	3,5

Båtlivsundersökningen 2010, bas samtliga hushåll som äger båt, 695 535 st.

## HUR ANVÄNDS BÅTARNA?

År 2010 utnyttjades i genomsnitt cirka 130 000 båtar per dag under sommaren (maj till september). Motsvarande siffra för 2004 var 90 000. Man kan också säga att det blev omkring 20,5 miljoner båtanvändningsdagar sommaren 2010 att jämföra med 14 miljoner 2004.

I genomsnitt används båten 25 dagar och med 2–3 personer ombord. Dags- och fisketurer är de vanligaste sätten att använda båten på och det gäller i första hand för de mindre båtarna. Men även större ruffade motorbåtar används numera i allt större utsträckning också för dagsturer. Segelbåtarna används däremot mest för längre turer med övernattnig.

## 1 000 BÅTKLUBBAR I SVERIGE

De allra flesta som äger en övernattningsbar fritidsbåt är medlemmar i en båtklubb där de har sin båt liggande

- I Sverige finns det drygt 1 000 båtklubbar.
- De har tillsammans 250 000 medlemmar.
- Båtklubbarnas verksamhet utgör en grundsten i svenskt båtliv och bygger i huvudsak på ideellt och frivilligt arbete.



*"I genomsnitt används båten 25 dagar och med 2–3 personer ombord."*

### HUR ANVÄNDS BÅTARNA? (PROCENT)

Användningsområde	Liten båt	Dagstursbåt	Ruffad motorbåt	Ruffad segelbåt	Totalt
Dagsturer	46,9	69,2	76,6	52,2	<b>59,9</b>
Fisketurer	65,6	55,4	40,3	2,4	<b>53,4</b>
Att åka ut och dyka	1,5	2,6	5,9	1,3	<b>2,5</b>
Veckohelger med övernattnig	1,5	5,4	26,1	47,2	<b>10,0</b>
Ligga ute i skärgård mm på semester	1,1	13,5	18,0	50,1	<b>11,8</b>
Längre resor på semester	0,2	3,4	9,7	41,8	<b>5,8</b>
Transport till sommarstuga, affär mm	6,8	15,3	24,0	8,8	<b>12,7</b>
Uthyrning	0,0	0,0	0,0	0,2	<b>0,0</b>
Annat	3,2	7,6	2,7	2,5	<b>4,7</b>
Vet ej	3,4	0,1	0	0,3	<b>1,4</b>

Båtlivsundersökningen 2010, bas Samtliga undersökta båtar, 863 134 st.

### ANTAL BÅTANVÄNDNINGSDAGAR (MILJONER)

Månad	Liten båt	Dagstursbåt	Ruffad motorbåt	Ruffad segelbåt	Totalt
Maj 2010	0,8	1,0	0,5	0,2	<b>2,5</b>
Juni 2010	1,6	1,9	0,8	0,5	<b>4,8</b>
Juli 2010	2,1	3,0	1,1	0,7	<b>6,9</b>
Augusti 2010	1,5	1,8	0,8	0,5	<b>4,6</b>
September 2010	0,5	0,7	0,3	0,2	<b>1,7</b>
Oktober 2009 april 2010	0,3	0,5	0,4	0,1	<b>1,3</b>
<b>Summa</b>	<b>6,8</b>	<b>8,9</b>	<b>3,9</b>	<b>2,2</b>	<b>21,8</b>
<b>Genomsnitt antal personer vid båtturer maj till september</b>	<b>2,4</b>	<b>3,1</b>	<b>2,8</b>	<b>2,7</b>	
<b>Genomsnitt antal personer vid båtturer oktober till april</b>	<b>2,0</b>	<b>2,6</b>	<b>2,6</b>	<b>2,6</b>	

Båtlivsundersökningen 2010



## Båtturism

### GÄSTHAMNAR OCH BÄDDNÄTTER

Det finns över 1 500 fritidsbåtshamnar i Sverige varav 430 är klassificerade som gästhamnar. Riksföreningen Gästhamnar Sverige håller i klassificeringen av gästhamnarna längs den svenska kusten, i sjöarna och kanalerna. Föreningen ansvarar också för insamling och sammanställning av gästhamnsstatistiken.

Antalet båtnätter i gästhamnarna i Sverige minskade 2014 jämfört med 2013. Totala antalet båtnätter i gästhamnarna under 2014 var 495 224, vilket motsvarar 1 287 582 personer och gästnätter. Av dessa var 498 293 gästnätter ombord på utländska båtar, vilket innebär en minskning med 10 procent.

Antalet utländska båtnätter var 191 652 under 2014. Som utländska båtar har endast de som för utländsk flagg räknats. Andelen utländska båtnätter i gästhamnarna uppgick under 2014 till 39 procent. Antalet båtar med norsk flagg var 61 408, med tysk 54 475, med dansk 32 685 och antalet med finsk flagg var 17 828.

*"Totala antalet båtnätter i gästhamnarna under 2014 var 495 224, vilket motsvarar 1 287 582 personer och gästnätter.."*





## TOTALA ANTALET BÄDDNÄTTER

Den vanligaste övernattningsplatsen för båtturister är naturhamnar och tillgången på dessa är mycket betydelsefull för Sverige som båtturistland. I landet finns enligt senaste Båtlivsundersökningen omkring 202 000 övernattningsbara fritidsbåtar. Det är en ökning med 52 000 sedan 2004. I dessa gjordes sommaren 2010 omkring 5,7 miljoner övernattningar (bäddnätter). 2004 var siffran omkring 4 miljoner övernattningar. Flest övernattningar gjordes i naturhamnar. Antalet övernattningar utomlands har fördubblats från 140 000 till 290 000.

De flesta båtturerna utanför Sverige gick till våra nordiska grannländer.

## FÖRDELNING PERSONER/GÄSTNÄTTER PÅ LÄN

	2011	2012	2013	2014
Västra Götaland	532 531	503 638	465 672	529 048
Stockholm	214 730	201 754	194 146	248 683
Skåne	119 022	112 056	105 774	124 096
Östergötland*	51 535	48 845	49 194	53 407
Kalmar	80 984	79 341	80 599	85 917
Blekinge	50 308	50 722	46 341	55 654
Västernorrland	41 719	38 481	34 720	42 984
Södermanland	40 492	39 006	37 825	43 717
Halland	24 541	22 609	22 237	28 031
Gotland	22 086	21 599	20 865	24 495
Gävleborg	12 270	13 147	12 041	13 687
Uppsala	8 589	7 930	7 997	9 347
Norrboten	7 362	7 519	6 578	7 967
Värmland	8 589	8 551	8 802	10 280
Västmanland**	4 908	3 056	2 794	3 253
Örebro	3 681	3 163	3 245	3 638
Västerbotten	3 682	3 107	2 886	3 378
<b>Hela landet</b>				<b>1 287 582</b>

\* Östergötland innehåller två gästhamnar från Jönköpings län.

\*\* Västmanland innehåller två gästhamnar från Kopparbergs län som ingår i kanalsystemet Strömholms Kanal. Källa: Riksföreningen Gästhamnar Sverige.

## ÖVERNATTNINGAR I GÄSTHAMNAR

	2010	2011	2012	2013	2014
Båtnätter totalt	531 123	511 262	506 315	500 780	495 224
Personer/gästnätter	1 487 144	1 227 029	1 164 524	1 101 716	1 287 582

Antalet personer ombord för 2014 är i genomsnitt 2,6 personer. 2013 var antalet personer ombord i genomsnitt 2,2.

## ANTAL BÄDDNÄTTER 2011 UPPDELAT I BÅTKATEGORI\* (TUSENTAL)

Typ av hamn	Dagtur- båt	Ruffad motorbåt	Ruffad segelbåt	Totalt
Hemmahamn	4	59	165	228
Gästhamn	332	523	927	1 782
Naturhamn	644	993	1 738	3 375
Annan ordnad hamn	14	19	59	92
Utomlands	1	29	268	298
<b>Summa</b>	<b>995</b>	<b>1 623</b>	<b>3 157</b>	<b>5 775</b>
<b>Genomsnitt antal personer vid båtturer</b>	<b>3,0</b>	<b>2,9</b>	<b>2,7</b>	<b>2,9</b>

\* Båtlivsundersökningen 2010



# Båtliv omsätter miljarder

Värdet av båtproduktionen i Sverige ligger på cirka 1 miljard SEK årligen, båtexporten uppgick 2014 till 448 miljoner SEK och båtimporten till 652 miljoner SEK. Dessa siffror är handelsledets värden utan moms. Det leder till en uppskattad båtförsäljning i Sverige om 1,55 miljarder SEK i konsumentledet.

Motor- och tillbehörsförsäljning svarar för 2 miljarder SEK exkl. moms i grossistledet. Dessa varor går ut via handels- och serviceföretag och motsvarar omkring 4 miljarder SEK inkl. moms i konsumtion. Drivmedel för båtar säljs för 1,2 miljarder SEK inkl. moms per år. Försäljning av gasol, för t ex matlagning och uppvärmning, uppgår till 1,45 miljarder SEK inkl moms.

Båtgäarna anger att de i genomsnitt har andra kostnader (bränsle, amorteringar, räntor ingår ej) för sin båt på 4 000 kr per år.

Med Båtlivsundersökningens uppskattade antal båtar i Sverige innebär detta ytterligare 3 miljarder SEK för service, försäkringar, båtplatser, uppläggnings m m.

Fritidsbåtsägarnas utgifter för mat, dryck och restaurangbesök var 2010 omkring 1,2 miljarder SEK. Utgifter för andra aktiviteter i anslutning till båtåkandet som besök på museer eller andra turistattraktioner, golfspel etc, är ej inräknade.

Sammantaget ger båtlivet en omsättning genom såväl försäljning av sina egna varor och tjänster som genom dem som uppstår i samband med båtens användning som sannolikt ligger omkring 15 miljarder SEK årligen. Detta genererar i sin tur uppemot 3 miljarder SEK i moms till statskassan.

## TILLVERKNING

Den uppskattade svenska båtproduktionen var 2014 cirka 5 950 båtar, dvs i stort sett densamma som 2013. Av dessa var omkring 115 segelbåtar, 214 motorbåtar och 5 621 småbåtar. Även denna fördelning motsvarar 2013 års siffror.

### BÅTEXPORT I MSEK

2010	2011	2012	2013	2014
1 226	745	477	404	448

### BÅTIMPORT I MSEK

2010	2011	2012	2013	2014
570	1 100	615	632	652



## DRIVMEDELSSKATT MED MERA FRÅN BÅTLIVET

	2010	2011	2012*	2013/ 2014**
<b>BENSINPRIS</b> (BF95) årssnitt per liter	12,97	14,09	16,00	16,00
Moms	2,59	2,82	3,20	3,20
Punktskatter (koldioxid- och energiskatt)	5,23	5,23	5,37	5,37
Total skatt per liter	7,82	8,05	8,57	8,57
Förbrukning, tusen kubikmeter	38,00	50,00	45,00	49,00
Bensinskatter, MSEK	297,12	402,00	385,65	419,95
Försäljningsvärde, MSEK	492,86	704,50	720,00	784,00
<b>DIESELPRIS</b> årssnitt per liter	12,42	14,09	16,00	16,20
Moms	2,48	2,82	2,96	3,24
Punktskatter (koldioxid- och energiskatt)	4,34	4,54	4,67	4,86
Total skatt per liter	6,82	7,36	7,63	8,10
Förbrukning, tusen kubikmeter	14,00	20,00	25,00	27,00
Dieselskatter, MSEK	95,54	147,16	190,75	218,70
Försäljningsvärde, MSEK	173,88	281,80	400,00	434,40
<b>GASOIL</b> (färg, miljökoll III), årssnittspris/liter	-	13,50	14,50	14,50
Moms	-	2,70	2,90	2,90
Punktskatter (koldioxid- och energiskatt)	-	3,81	3,92	3,91
Total skatt per liter	-	6,50	6,82	6,81
Förbrukning, tusen kubikmeter	-	7,00	7,00	10,00
Gasolskatter, MSEK	-	45,50	47,70	68,1
Försäljningsvärde	-	94,50	101,00	145,00
<b>Summa skatter</b>	<b>392,66</b>	<b>595,16</b>	<b>624,10</b>	<b>645,46</b>
<b>Summa försäljningsvärde MSEK</b>	<b>666,74</b>	<b>1 080,80</b>	<b>1 221,00</b>	<b>1 366,40</b>

\* Förbrukningsuppgifterna har uppskattats av Sveboat och Petrobell.

\*\* Förändringarna 2013–2014 är ytterst marginella.

# Båtmarknad\*

Marknaden uppskattas 2014 bestå av omkring 13 400 båtar. Av dessa var 60 segelbåtar, 4 000 motorbåtar och 9 300 småbåtar.

UPPSKATTAT ANTAL BÅTAR PÅ SVENSKA MARKNADEN					
	2010	2011	2012	2013	2014*
Segelbåtar	350	250	160	60	60
Motorbåtar	3 050	4 350	2 250	3 850	4 000
Småbåtar	12 400	14 350	13 400	8 800	9 300
<b>Totalt</b>	<b>15 800</b>	<b>19 100</b>	<b>15 810</b>	<b>12 710</b>	<b>13 360</b>

Källa: Sweboat

Under året har både exporten och importen ökat något vilket syns i tabellerna ovan.

År 2014 exporterades ca 2 750 båtar till ett värde av ca 448 miljoner SEK. De största exportmarknaderna är Norge, Storbritannien och Tyskland.

Båtimporten uppgick 2014 till ca 652 miljoner SEK och 10 800 båtar. Dessa kommer från Kina, Finland och USA.

## SYSSELSÄTTNING

Båtbranschen är viktig för Sverige. Den ger sysselsättning till företag i hela landet. Den finns ofta i traditionellt sysselsättningsvaga områden som Orust/Tjörn, Gotland, Värmland, Småland och på några platser i Norrland, och den ger landet exportinkomster. Cirka 4 000 personer är direkt sysselsatta i den svenska båtbranschen. Om man räknar med alla underleverantörer torde omkring 12 000 personer vara beroende av båtbranschen för sin sysselsättning.



## Båtlivsorganisationer

Svenska Båtunionen, SBU, organiserar större delen av svenskt båtliv, cirka 900 klubbar och sällskap är anslutna med 172 000 medlemmar. Unionens huvudsakliga uppgifter är att värna det ideella båtlivet, genom att arbeta med båtlivets trygghets- och sjösäkerhetsfrågor, produktion av informationsmaterial samt att föra ut informationen till förbund, klubbar, enskilda medlemmar och olika samhällsorgan.

Svenska båtunionen är också en viktig remissinstans för alla frågor som berör båtlivet.

Svenska Seglarförbundet, SSF, är ett av 70 specialidrottsförbund som är anslutna till Svenska Riksidrottsförbundet, RF, och ett av 35 olympiska specialförbund i Sveriges Olympiska Kommité, SOK. SSF har cirka 115 000 medlemmar, fördelade på 17 distrikt, 375 klubbar och 80 klassförbund. SSF har till uppgift att främja och administrera all seglingsidrott i Sverige och företräda svensk seglingsidrott i utlandet. Dessutom ska SSF utveckla och organisera sin verksamhet i samverkan

med klubbar när det gäller rekrytering, utbildning, träning och tävling. Svenska Seglarförbundets vision är: svensk segling – bäst för alla. Det innebär att hålla en hög kvalitet i allt som SSF gör – från fritidssegling till kappsegling, från utbildning av barn- och ungdomsledare till elit-coacher, från klubbarrangemanget till det stora eventet.

SSF arbetar för att utveckla ett livslångt intresse för segelsporten – för alla på alla nivåer. SSF vill göra det möjligt och roligt att engagera sig som seglare, tränare, funktionärer och ledare inom allt som har med segling att göra.

Svenska Kryssarklubben, SXX, är en av världens största båtklubbar med ca 42 000 individuellt anslutna medlemmar varav över 2 000 medlemmar i andra länder, huvudsakligen Norden.

Kryssarklubbens främsta uppgift är att öka intresset och lusten för turist- och långfärder till sjöss. Det gör man genom att arbeta för gott sjömanskap och tillhandahålla bra information om båtar, utrustning, väder, hamnar och farleder.

Kryssarklubben är aktiv i utvecklingen av båtlivet, bevakar båtpolitiska frågor, deltar i den offentliga debatten och är aktiv i miljöfrågor gällande båtlivet.

De ca 170 st blå förtöjningsbojar som Kryssarklubben placerat ut längs den svenska kusten och de nio uthamnar som finns efter ostkusten utgör en trygghetsfaktor för Kryssarklubbens medlemmar.

I Kryssarklubben finns över 17 500 båtar registrerade, varav över 2 200 motorbåtar. Klubben är representerad i större delen av Europa genom 14 kretsar och över 50 ombud.

250 000 personer är medlemmar i en eller flera av organisationerna. Ett samverkansorgan, Sjösportens Samarbetsdelegation, har bildats för att svara för båtlivets gemensamma kontakter med bland annat myndigheter.

## BÅTMÄSSOR OCH MEDIA

I Sverige finns idag två större båtmässor inomhus, Allt för Sjön på Stockholmsmässan med cirka 94 000 besökare och Båtmässan i Göteborg med cirka 60 000 besökare. Det finns även ett antal flytande båtmässor, bland andra Öppna Varv på Orust och Allt på Sjön i Gustavsberg utanför Stockholm. I landet finns ett tiotal facktidskrifter som speglar båtlivet, vilka tillsammans har en upplaga över 225 000 exemplar.



## Båtliv och miljö

Havs- och Vattenmyndigheten, som sedan 2011 har ansvar för alla miljöfrågor som påverkar hav och vatten, verkar för levande hav, sjöar och vattendrag till glädje och nytta för alla. Myndigheten arbetar med frågor om bevarande, restaurering och hållbart nyttjande av Sveriges sjöar, vattendrag och hav. Läs mer på [www.havochvatten.se/Fritidsbåtar](http://www.havochvatten.se/Fritidsbåtar).

Transportstyrelsen är den myndighet som ansvarar för regler, tillstånd, tillsyn, olycksstatistik samt register. För fritidsbåtarnas del arbetar man bl a med kommande utsläppsförbud av toalettavfall 2015 genom projektet Töm inte i sjön. Läs mer på [www.transportstyrelsen.se/toa](http://www.transportstyrelsen.se/toa).

En ren och vacker natur är en förutsättning för ett rikt båtliv. Håll Sverige Rent är en ideell organisation som verkar för minskad nedskräpning ökad återvinning och för att främja individers och organisationers miljöansvar. De arbetar för rena kuster och friska hav där människor kan njuta och djur leva utan att skada sig. I samband med Håll Sverige Rent-kampanjen arrangeras varje år riktade insatser för att minska den marina nedskräpningen. Håll Sverige Rents aktivitet Clean-Up Kust samlar varje år tusentals personer från organisationer, föreningar och företag som tillsammans städar skärgård och kust från skräp. Håll Sverige Rent arbetar också aktivt för allemansrätten genom kampanjen "Var rädd om din arena" samt genom t ex utbildningsmaterial för skola och förskola. Stiftelsen Håll Sverige Rent är en ideell organisation som verkar för minskad nedskräpning, ökad återvinning och för att främja individers och organisationers miljöansvar. Läs mer på [www.hsr.se](http://www.hsr.se)

Båtmiljö.se är en webbplats där information och fakta finns samlad för

allt som har med båtlivets miljöfrågor att göra. Sajten drivs av Svenska Båtunionen och ska kunna ge båtägare tips för ett miljövänligare båtliv och ge information om var man hittar toatömningsstationer, spolplattor, landtoaletter, mm.

Initiativet Hållbara Hav är en samlade kraft för intressenter som arbetar för Östersjön. Inom Initiativet samlas forskare, politiker, organisationer och näringsliv för att sammanställa och sprida information till allmänhet och beslutsfattare om vad som måste göras för att rädda Östersjön.

Skärgårdsstiftelsen arbetar för att bevara skärgårdens naturvärden och egenart, vilket bland annat innebär att bevara odlingslandskapet på marker genom betesdrift och åkerbruk. Stiftelsen värnar om miljön genom skärgårdsmajor, kompostering och kretslopp.

Naturskyddsföreningen är en ideell förening som startade för över hundra år sedan av en grupp vetenskapsmän, och idag är de Sveriges största miljöorganisation. Naturskyddsföreningen påverkar politiker och lagstiftningen, och deras viktigaste arbetsområden är klimat, hav, skog, jordbruk och miljögifter. De står även bakom världens tuffaste miljömärkning, Bra Miljöval.

Städa Sverige är en av idrottsrörelsen helägd ideell organisation som i över tjugo år har engagerat ungdomsidrotten i att städa olika delar av den svenska miljön. Förutom vägstädning driver organisationen också miljöprojekt på 100-tals kuststränder. Läs mer på: <http://www.stadasverige.se/>

## BÅTMILJÖRÅDET

Båtmiljörådet är en sammanslutning där organisationer och myndigheter som arbetar med båtlivets miljöfrågor kan utbyta information och erfarenheter. Från 1 januari 2015 är Transportstyrelsen ordförande i rådet. Båtmiljörådet har antagit ett 12-punkters miljöprogram för att visa hur de aktuella miljöfrågorna bedöms, vilka mål som finns inom området samt listar överenskommelser om åtgärder. Båtmiljörådet vill genom miljöprogrammet arbeta för ett hållbart båtliv. De tre områden som för tillfället är utvalda som fokusområden är toalettavfall, ren båtbottnen, uppläggning, skötsel och kemikalier och skrotning av båtar. Medlemmar i rådet är Transportstyrelsen, Havs- och Vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Sjöfartsverket, Sweboat, Svenska Båtunionen, Svenska Kryssarklubben, Föreningen gästhamnar Sverige, Miljöförvaltningen

Göteborgs stad, Länsstyrelsen i Stockholms län, Naturskyddsföreningen, Stiftelsen Häll Sverige rent, Skärgårdsstiftelsen, Västkuststiftelsen, Sveriges sportfiske- och fiskevårdsförbund, Svenska petroleum och biodrivmedel institutet och Svenskt marintekniskt forum.

## REN BÅTBOTTEN

Båtbottenfärger har länge varit den dominerande metoden för att hålla båtbottnen fri från påväxt av havstulpaner, musslor och alger. Dessa färger måste godkännas av Kemikalieinspektionen innan de får säljas eller användas. Skärpt lagstiftning har lett till att de giftigaste färgerna har förbjudits och mer miljöanpassade alternativ har introducerats, men att en båtbottnenfärg är miljögodkänd innebär inte att de är miljövänliga. Kemikalieinspektionen har drivit genom en utfasning av ytmjuka färger med höga halter zinkoxid och alla sådana färger har försvunnit från marknaden under 2012. Biociden Irgarol finns av miljökäl inte längre kvar i fritidsbåtfärger och nyligen har ett antal lågläckande koppar-



### MEDEL FÖR ATT HINDRA BEVÄXNING PÅ BÅTEN

Båtkategori	Litenbåt	Dagtur-båt	Ruffad motorbåt	Ruffad segelbåt
Båtbottenfärg	7,8	27,1	40,0	65,4
Maskinell båtbottnentvätt i vattnet	0	3,6	2,1	0,5
Tillfällig torrsättning	2,7	5,4	8,1	14,8
Skrubbing av båtbottnen för hand	12,6	14,3	11,1	13,5
Förvaring av båten på land	7,5	6,3	4,4	1,2
Tillfällig förläggning av båten i sötvatten	0,1	0,3	0,3	7,5
Annan metod	1,7	2,9	4,1	0,8
Nej	68,8	38,9	42,8	18,5
Vet ej	4,6	9,7	4,1	2,3

Båtlivsundersökningen 2010, bas: Samtliga undersökta båtar, 863 134 st.



färger godkänts för användning i Östersjön. Utbudet av alternativa lösningar med liten miljöpåverkan är fortfarande begränsat och fler alternativ behövs för att passa olika typer av fartyg och förut-sättningar i olika havsmiljöer. Mer information finns på [www.kemikalieinspektionen.se/batbotten](http://www.kemikalieinspektionen.se/batbotten)

Det finns flera alternativ till bottenmålning, som exempelvis borsttvätt, membranduk, avspolning under säsong eller torrsättning.

Enligt Båtlivsundersökningen 2010 har nästan var fjärde undersökt båt en båtbottnfärg för att förhindra beväxning. Uppdelat på havsområde är siffrorna för användning av båtbottnfärg 50 procent för västkusten, 50 procent för Östersjön och 23 procent för Bottniska viken.

Havs- och Vattenmyndigheten har kartlagt och utrett miljöpåverkan från de båtvättningsalternativ som finns för fritidsbåtar och tagit fram nationella riktlinjer för båtbottnvätt av fritidsbåtar. I riktlinjerna berörs borsttvättar, spolplattor och tvätt på land. Syftet är att få en mer likriktad bedömning i kommunerna. Mer information finns på [www.havochvatten.se/Fritidsbåtar](http://www.havochvatten.se/Fritidsbåtar).

## TOALETTAVFALL

Från den 1 april 2015 är det förbjudet för fritidsbåtar att släppa ut toalettavfall till vattnet, vilket gäller i hela Sveriges sjöterritorium. Förbudet gäller alla fritidsbåtar förutom de som är K-märkta. Med toalettavfall menas allt utsläpp av avloppsvatten och annat avfall från varje typ av toalett, även transportabla. Dock inte hink eller liknande.

Toalettavfall innehåller näringsämnen fosfor och kväve, vilka bidrar till att sjöar och hav blir övergödda. Det viktigaste med utsläppsförbudet är att fosfor och kvävet inte hamnar i vattnet så vattenkvaliteten ytterligare försämras, därför är det viktigt att även båtägare utan toalett ser till att deras avfall inte hamnar i vattnet. Urinen är det som är skadligast för vattnet då det innehåller högst halter av fosfor, vilket ger näring åt exempelvis alger. Den urin en människa producerar under ett dygn ger näring åt ett kilo alger.

Under högsäsong i välbesökta vikar och hamnar kan koncentrationerna av näringsämnen i vattnet uppnå höga halter. Om man badar och får i sig sådant vatten kan det leda till hälsoproblem med exempelvis E-kolibakterier.



Det finns flera alternativ för omhändertagande av toalettavfallet. Fasta båttoaletter kan tömmas till land via sugtömning till någon av de mottagningsanordningar som finns i fritidsbåtshamnarna. Portabla båttoaletter kan bäras i land och tömmas i en utslagsvask. Båtägare utan toalett ombord kan gå på en landtoalett eller också gräva ner avfallet på land.

Mer information finns på [www.transportstyrelsen.se/toa](http://www.transportstyrelsen.se/toa)

## LOVA – EN SAK FÖR VÅRA HAV

LOVA, lokala vattenvårdsprojekt, är ett bidrag som ges för att stimulera kreativa och kostnadseffektiva initiativ som på lokal nivå syftar till att minska övergödningen i våra hav. Under 2013 har ett antal Lova projekt genomförts. Exempel är installation av borsttvättar, spolplattor, mottagningsstationer för toalettavfall etc.

Läs mer på [www.havochvatten.se/LOVA](http://www.havochvatten.se/LOVA)

## PADDLA DIG TILL HÄLSA

Friluftslivet inom paddlingen har stor betydelse för både regional utveckling samt för människors hälsa. Idag kan alla paddla tack vare stabila, mer lättpaddlade kajaker. Hos svenska kanotförbundet finns

över 100 godkända kanotuthyrare och cirka 120 kanotklubbar spridda över hela landet för att inspirera alla åldrar. Inom paddlingen finns någon gren för alla oavsett om man vill forsa fram bland härliga vågor eller njuta av havets eller sjöarnas exotiska värld. Omkring 500 000 personer paddlar årligen i någon form i Sverige. Genom Paddelpasset får människor lära sig mer om säkerhet, miljötänkande och teknik vilket ger en än större upplevelse på vattnet.

## SPORTFISKE, FRILUFTSLIV OCH BÅTLIV

Sportfiske är en av Sveriges största fritidssysselsättningar. Mer än 1,6 miljoner svenskar fiskar enligt SCB och Havs- och Vattenmyndigheten\*. Den senaste Båtlivsundersökningen visar att mer än hälften av alla båtar i undersökningen används till fiske. Många sportfiskare äger båt och en stor del av fiskelivet i Sverige är knutet till fiske med spö. Fritidsfisket, som till övervägande del utgörs av sportfisket, hade sammanlagda utgifter på 5,8 miljarder kr under 2013 enligt SCB\*. Fritt handredskapsfiske längs våra kuster och i de stora sjöarna ger ett ytterligare värde till våra svenska vatten.



Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund är sportfiskarnas intresseorganisation. Förbundet organiserar omkring 53 000 medlemmar och har cirka 400 medlemsklubbar. Vatten- och fiskevård föreningar alla sportfiskeintresserade och förbundet har länge arbetat mot överfiske, försumning och påverkat för en mer miljövänlig vattenkraft med mindre negativ påverkan på våra vattendrags ekosystem. Under 2015 medverkar Sportfiskarna i projekt "Ren båtbottnen utan gift" som syftar till att minimera användningen av giftig båtbottnfärg på Ostkusten.

\*\* SCB: Fritidsfisket i Sverige 2013

## Båtliv kan vara säkert

De senaste 20 åren har antalet omkomna i samband med fritidsbåtliv halverats. Omkomna per 100 000 båtar var 4,9 personer år 2007. Motsvarande siffra för Finland 7,1, Norge 3, UK 9,6, USA 5,3. För Sveriges del är nivån ungefär 3,8 sett över senaste femårsperioden.

ANTAL OMKOMNA					
2009	2010	2011	2012	2013	2014
34	29	40	24	36	23

Källa: Transportstyrelsen 2010

Trots de minskade olyckstalen kan det även detta år konstateras att drunkning eller att förolyckas inom båtlivet oftast drabbar män över 50 år. Ett fåtal av de omkomna har använt flytväst eller flytplagg.

80 procent av båtägarna uppger att de alltid har flytväst med i båten till samtliga ombord. 2004 var det 70 procent. Ytterligare 8 procent har det ofta.

Transportstyrelsen arbetar efter en strategi för att fram till 2020 minska olyckorna med fritidsbåt. Arbetet baseras på den samlade kunskapen hos Sjösäkerhetsrådets medlemmar och övriga organisationer som velat medverka. Ett stort antal organisationer och myndigheter kommer att vara engagerade i genomförandet. Ett mål är att antalet omkomna ska vara högst 25 per år räknat på ett femårigt snitt. Olyckor utreds nu betydligt grundligare för att erfarenheterna ska kunna användas i förebyggande syfte.

I genomsnitt har det omkommit 30 personer per år under de senaste fem åren. De allra flesta olyckorna kan förebyggas med enkla medel – rätt utrustning, lämplig båt och försiktighet. Vanligtvis har sex av tio av de omkomna druckit alkohol och de brukar inte ha flytväst på sig.

Båtlivet kan vara säkert eftersom det går att påverka den egna säkerheten mer än i många andra aktiviteter.





## FÖRARKOMPETENS OCH SÄKERHET

Vart tredje hushåll som äger en båt har förarkompetens. Förarintyg och Kustskepparintyg är de vanligaste intygen. Av de som har båt har 65 procent mer än 100 timmars körerfarenhet. Av de som har båt som kan köras fortare 20 knop har 59 procent över 300 timmars körerfarenhet.

### AVLAGD EXAMEN (PROCENT)

Avlagd examen	Totalt alla båtar
Förarintyg/ skärgårdsskepparexamen	21,9
Kustskepparintyg/ skepparexamen	12,2
Manöverintyg för högfartsbåt	0,8
Båtmekanikerintyg	0,9
VHF-certifikat	3,5
Annan, högre förarkompetens	1,9
Ingen examen	67,2
Vej ej/ej svar	1,5

Båtlivsundersökningen 2010, bas: Samtliga undersökta båtar, 863 134 st.

DinSäkerhet.se är en webbplats från Myndigheten för Samhällskydd och Beredskap (MSB) som riktar sig till privatpersoner för att förebygga olyckor i hemmet och på fritiden. Där finns tips till dig som vistas på sjön om hur du kan öka din egen säkerhet. Se till exempel film om hur gasol hanteras säkert på fritidsbåtar, lär dig hur du undviker brand ombord och vad du gör ifall båten börjar brinna. Du kan också lära dig mer om säker tankning och hur en säker gästhamn kan se ut. Det finns checklistor om bland annat båtsäkerhet och vattenlivräddning som är bra att gå igenom innan du ger sig ut på sjön. [www.DinSäkerhet.se](http://www.DinSäkerhet.se)

# Ordning och reda på sjön

## SJÖFYLLERIBESTÄMMELSER

Den 1 juni 2010 utvidgades straffansvaret för sjöfylleri genom att det infördes en fast nedre promillegräns på 0,2 promille alkohol i blodet.

Även straffansvaret för grovt sjöfylleri utvidgades så att ansvar kan följa direkt vid en alkoholkoncentration om minst 1,0 promille i blodet. Straffansvaret enligt promillegränserna gäller endast vid framförande av ett fartyg som antingen med motordrift kan framföras med en hastighet om minst 15 knop eller har ett skrov med en största längd av minst 10 meter. För båtar som är kortare än 10 meter och går långsammare än 15 knop gäller samma regler som tidigare – föraren får inte vara mer alkoholpåverkad än att hon eller han kan köra båten på ett säkert sätt. Till promillegränserna har det även införts en möjlighet att ta rutinmässiga alkoholutandningsprov (sällningsprov). Det innebär att Kustbevakningen och Polisen har möjlighet att stoppa dessa båtar utan misstanke om sjöfylleri.



## RAPPORT FRÅN POLISEN

Sjöpolisen i Stockholms län redovisade 210 genomförda sällningsprov och anträffade 22 misstänkta för sjöfylleri 2014. Jämförande siffror för 2013 var 200 genomförda sällningsprov varav 19 stycken var positiva. Sjöpolisen i Västra Götaland genomförde 815 sällningsprov under 2014 och rapporterade 27 st, + 6 st som klarat sig efter säkerhetsavdraget i PBA. (Ca 15 procent av de rapporterade är GROVT sjöfylleri). Sett över 2011–2014 har det blivit en LITEN bättre efterlevnad av nykterheten till sjöss, men den är marginell.

## RAPPORT FRÅN KUSTBEVAKNINGEN

Kustbevakningen genomförde under 2014\* 2 254 st sjöfyllerikontroller vilket ligger på ungefär samma nivå som under 2013 då Kustbevakningen genomförde 2 221 st kontroller. Av de genomförda kontrollerna under 2014\* har 93 personer rapporterats för misstänkt sjöfylleribrott. Detta innebär att ca 4 procent av de personer som varit föremål för



kontroll av nykterheten har rapporterats för misstänkt sjöfylleribrott.

Detta är en minskning i förhållande till 2013 då 128 personer rapporterades för sjöfylleribrott vilket innebär att ca 5,8 procent av de som var föremål för sjöfyllerikontroll också rapporterades för misstänkt sjöfylleribrott.

Sedan lagstiftningen förändrades och det infördes en nedre promillegräns till sjöss så har antalet misstänkta sjöfylleribrott årligen minskat i förhållande till antalet genomförda kontroller och minskningen har gått från ca 9 procent när lagstiftningen infördes till ca 4 procent under 2014 . Det finns alltså en tydlig nedåtgående trend vad gäller andelen personer som misstänks för sjöfylleribrott och Kustbevakningen gör bedömningen att lagstiftningen i kombination med de kontroller som genomförs har en preventiv inverkan på sjöfylleriet och att det pågår en beteendeförändring när det gäller bätliv och alkohol.

Sammantaget bedömer Kustbevakningen att den breda majoriteten av fritidsbåtsägarna respekterar den nya lagstiftningen vilket ökar säkerheten till sjöss.

## FORTKÖRNING

Sjöpolisen i Stockholm genomförde 14 stycken laserkontroller där 182 båtar kontrollerades och rapporterade 11 stycken för hastighetsöverträdelse. Många fall rörde sig om vattenskotrar i centrala delarna av Stockholm. I Västra Götaland gjorde Sjöpolisen 44 laserkontroller och rapporterade 28 stycken för hastighetsöverträdelse.

Även i arbetet med att beivra hastighetsöverträdelse arbetar Kustbe-

vakningen mot tillsynsplaner och riskanalysbaserat arbete vilket innebär att kontroller till viss del utförs vid de tillfällen då överträdelse mot regelverket förväntas genomföras. Under 2014 genomförde Kustbevakningen ca 2 400\*\* st kontroller varav ca 390\*\* personer rapporterats för fartöverträdelse. Antalet överträdelse har minskat under 2014 vilket bl a tros bero på den preventiva verkan Kustbevakningen har genom att verka och synas i trafikintensiva områden.

## STÖLDER

2014 har det anmälts 6 919 båtrelaterade stölder i Sverige. 2013 anmälades 6 834 stölder under hela året. Stockholm och Västra Götalands län toppar.

## FÖRSÄKRINGAR

Mer än två tredjedelar av alla båtar är försäkrade i någon form. Närmare 40 procent har en speciell båtförsäkring och knappt 30 procent omfattas av hemförsäkringen. Resterande båtar, som inte är försäkrade, utgörs mest av mindre båtar utan motor.

## SJÖ- OCH FLYGRÄDDNING

Sjöfartsverket ansvarar för all sjö- och flygräddningstjänst i Sverige. Sjöfartsverket ansvarar för räddningsinsatser när någon är eller befarsas vara i sjönöd, samt för sjuktransporter från fartyg. Räddningstjänstansvaret gäller kustområdet samt Vätern, Vättern och Mälaren, exklusive hamnområden. Sjöfartsverkets sjö- och flygräddningscentral i Göteborg leder och koordinerar räddningsinsatserna och nås med anropssignal "Sweden Rescue" eller via larmnummer 112.

Sjöfartsverkets målsättning är att på svensk territorialvatten, då positionen är känd, ska den nödställda kunna undsättas inom 60 minuter i



\* Fram till och med 2014-11-30.

\*\* Fram till och med 2014-11-30.



## SJÖRÄDDNING

Sjöräddningsinsatser åren:	2010	2011	2012	2013	2014
Totalt	1 112	1 028	825	950	885
Varav fritidsbåtar	758	742	565	675	616

Källa: Båtlivsundersökningen 2010

90 procent av alla fall. På internationellt vatten inom den svenska sjöräddningsregionen gäller 90 minuter i 90 procent av alla fall. Under de senaste åren har målsättningarna uppfyllts varje år.

## SJÖFARTSVERKET ANSVARAR

Sjöräddningen i Sverige bedrivs enligt den modell som FN har satt upp för en effektiv sjö- och flygräddningsorganisation. Modellen är tredelad, med en myndighet som har det juridiska ansvaret för sjö- och flygräddningsområdet, en samordnare samt mobila enheter för sjö- och flygräddning.

Sjöfartsverket är ett statligt affärsverk som har det juridiska ansvaret för den svenska sjöräddningsregionen för både sjö- och flygräddning. Sjöfartsverkets räddningscentral tar emot larm och beslutar om lämplig insats samt leder insatserna. SOS Alarm ser via 112-numret till att den nödställda till sjöss kommer i kontakt med Sjöfartsverkets Sjö- och flygräddningscentral, JRCC. Sjöräddningssällskapet är en ideell organisation som deltar i över 70 procent av alla sjöräddningsinsatser. Sjöräddningssällskapet har 68 räddningsstationer längs Sveriges kuster, i insjöarna Vänern, Vättern, Hjälmarren och Mälaren samt i Kronobergs län. Sjöfartsverket har fem räddningshelikoptrar stationerade i Göteborg, Umeå, Visby, Norrtälje och Ronneby som deltar i sjöräddning.

Kustbevakningen är en civil myndighet som sköter övervakning och kontroll till sjöss och deltar även i sjöräddning med enheter.

Kustbevakningen ansvarar även för oljebekämpningen i svenska farvatten. Vid ett utsläpp till sjöss jobbar Kustbevakningen för att stoppa läckaget av olja och andra farliga ämnen samt förhindra att utsläppet sprider sig. Kustbevakningen har också till uppgift att ta upp så mycket olja som möjligt ur vattnet. Vid utsläpp ska någon av Kustbevakningens två ledningscentraler, i Stockholm 08-57 89 76 00, och i Göteborg 031-727 91 00, kontaktas.

Sjöpolisen utför polisiära uppgifter i skärgårdsområdena längs Sveriges kust. Polisen inriktar sig på stölder, säkerhet, fortkörning, fylleri och vårdslöshet, men deltar även i sjöräddning. Räddningstjänsten drivs i kommunal regi och anlitas av Sjöräddningscentralen och SOS Alarm för insatser på sjön. Även försvarsmaktens och Sjöfartsverkets enheter (lotsar och båtsmän) ingår i sjöräddningen.

Många sjöräddningsinsatser orsakas av okunskap. En viktig åtgärd är därför att förbättra utvecklingen och stödja de utbildningsinsatser som utförs genom Nämnden för båtlivsutbildning, Nfb, tillsammans med bildningsförbunden och andra åtutbildare.

Generellt är fortfarande de vanligaste orsakerna till sjöräddningsinsatser av två typer: grundkänning och maskinhaveri. Grundstötning är ibland en logisk följd av att man vistas i alltför svårnavigerade farvatten och kombineras detta med en något för hög fart ökar risken för grundkänning. Sjökortsbilden kan också vara en orsak till problem då många av de mest intressanta båtlivsområdena finns i skärgårdar som är dåligt uppmätta. De digitala sjökorten har sällan en bättre redovisning än de gamla papperssjökorten. Kategorin maskinhaveri kan handla om relativt enkla fel som bränslestopp på grund av igensatta filter, igensatt kylvattenkanal, slut på bränsle, skadad eller trasig impeller. Fel som är enkla att åtgärda men som ändå kan försätta besättning och båt i farliga situationer.

## BARNENS LIVRÄDDNINGSSKOLA

Sedan många år driver Svenska Livräddningssällskapet ett skolprojekt som kallas Barnens Livräddningsskola. Sedan september 2007 står det i läroplanen att alla barn vid utgången av årskurs 5 ska kunna simma 200 meter varav 50 m på rygg samt hoppa i på djupt vatten. Redan i årskurs 1–4 genomgår barnen skolprojektet Barnens Livräddningsskola som innehåller tre delar: bad-, båt- och isvett. Projektet drivs sedan 2010 av Svenska Livräddningssällskapet som ett samarbete med Sjöräddningssällskapet, Transportstyrelsen/Sjösäkerhetsrådet och Strålsäkerhetsmyndigheten, i syfte att lära alla barn att undvika olyckor och hur man kan hjälpa en människa i nöd.



*”Verksamheten är helt beroende av gåvor.”*



## **SJÖRÄDDNINGSSÄLLSKAPET**

Sjöräddningssällskapet är en ideell förening som räddar liv till sjöss. Verksamheten är helt beroende av gåvor, medlemskap och donationer. 2 000 frivilliga sjöräddare är beredda att rycka ut dygnet runt i alla väder, längs hela vår kust och i de stora sjöarna. Sjöräddningssällskapet genomför ca 3 000 räddningsinsatser per år och medverkar i 70 procent av alla sjöräddningsinsatser i Sverige, utan några statliga bidrag. Sjöräddningssällskapet arbetar också med sjösäkerhet och med att förebygga olyckor till sjöss. Genom att erbjuda sina medlemmar möjligheten att få förebyggande hjälp innan läget blivit akut, minimeras antalet allvarliga sjöräddningsfall. Sjöräddningssällskapet strävar efter att bibehålla och utveckla svensk sjöräddning enligt den modell som finns idag. Målet är noll omkomna till sjöss.

## **SJÖSÄKERHETSRADET**

Sjösäkerhetsrådet är ett samarbetsorgan. I rådet ingår representanter från Transportstyrelsen, Sjöräddningssällskapet, Sjöfartsverket, Polisen,

Kustbevakningen, Försäkringsbolagen, Sweboat, Svenska Båtunionen, Seglarförbundet, Kryssarklubben, Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB), Sportdykarna, Riksföreningen Gästhamnar Sverige, Svenska Livräddningssällskapet, Försvarsmakten, SMHI och Sportfiskarna. Genom olycksuppföljning och kampanjer i media på mässor mm informerar rådet fritidsbåtlivet och andra om hur sjösäkerheten kan förbättras och om hur sjöolyckor kan och ska undvikas.

## **CE-MÄRKNING**

Från den 16 juni 1998 ska alla nya båtar som säljs inom EES vara provade och CE-märkta. Kraven gäller även begagnade båtar tillverkade 1950 eller senare och som importeras från länder utanför EES.

Reglerna, som kommer från ett EU-direktiv, finns i Sjöfartsverkets föreskrift SJÖFS 2005:4 och är utformade som funktionskrav beträffande säkerhet och miljö. Detaljkraven återges i ca 70 internationella standarder.



## Morgondagens båtliv

Båtlivet ökar. Och det kommer att öka i framtiden.

En studie som Stockholmsmässan genomförde 2006 visar att 2,5 miljoner svenskar, som i dag inte är delaktiga i båtlivet, drömmer om ett liv på sjön. De är mellan 25–45 år, kvinnor är i majoritet, och de ser själva upplevelsen till sjöss som det primära. De ser livet till sjöss som en fantastisk källa till starka, minnesvärda upplevelser. Det handlar om upptäckarglädje, om njutning, om natur och umgänge i marin miljö. Grunden för denna grupp är en uttalad kärlek till livet till sjöss. De lever tillsammans, sambo eller gifta med barn. De kan karaktäriseras som "äventyrliga individualister". De bor relativt ofta i lägenhet, vanligen i mellanstora städer och ekonomiskt ligger de på genomsnittet. De är de "nya båt-människorna". Parallellt med den nya gruppen på 2,5 miljoner "äventyrliga individualister" lever gruppen "sociala traditionalister" vidare som de gjort de senaste decennierna. Till den gruppen räknas alla dem som i dag redan utövar båtliv. De är övervägande män, mellan 30 och 45 år, med nybildade familjer med eller utan barn och hygglig ekonomi. De har båtägandet som en identitet och livsstil.

Till gruppen hör även barnen i hushåll som redan har båt, och som förmodligen fått smak på båtlivet från barnsben. Mellan 150 000 och 250 000 av dessa avser att köpa båt inom de närmaste två åren.



## Upptäck båtlivet!

Båtliv kan njutas i många olika former, i kanot eller kajak, i snurrebåt, i beboeliga motor- eller segelbåtar. Man kan också bo på husbåt eller flytande hus! Det är upplevelsen som lockar, sättet att nå den är ofta underordnat. Båtlivet är på dina egna villkor. Du väljer tid och plats efter eget sinne. Du väljer aktivitet som kanske bad, fiske, segling eller windsurfing. Eller du väljer inaktivitet och fullständig avkoppling på en solvarm klippställ.

”Upptäck båtlivet” är ett initiativ från Sweboat med syfte att få fler människor att upptäcka båtlivet som fritidssysselsättning.

På adress [www.upptackbatlivet.se](http://www.upptackbatlivet.se) ska man inspireras och lockas till livet på sjön, informeras om båtlivets många möjligheter och där finns information om flertalet båttyper (Sveriges största båtdatabas – [www.sokbat.se](http://www.sokbat.se)), utrustning, varv och båtplatser, utbildningar, säkerhet och miljö – och mycket annat. För den som går i båt tankar ska sajten vara den självklara källan till inspiration och information.

*Båtlivet bara finns där – precis som du vill ha det.*

Mats Eriksson  
Sweboat

## Kontaktpersoner

### BÅTMÄSSAN

Bengt Wallin, 031-708 80 91  
[bengt.wallin@svenskamassan.se](mailto:bengt.wallin@svenskamassan.se)

### HAVS- OCH VATTENMYNDIGHETEN

Thomas Johansson, 010-698 60 19  
[thomas.johansson@havochvatten.se](mailto:thomas.johansson@havochvatten.se)

### HÅLL SVERIGE RENT

Joakim Brodahl, 08-505 263 00  
[joakim.brodahl@hsr.se](mailto:joakim.brodahl@hsr.se)

### STÄDA SVERIGE

Mats Wesslén, 08-683 30 02  
[mats.wesslen@stadasverige.se](mailto:mats.wesslen@stadasverige.se)

### INITIATIVET HÅLLBARA HAV

Anders Mannersten, 0703-89 68 89  
[anders.mannersten@briggentrekronor.se](mailto:anders.mannersten@briggentrekronor.se)

### FRÅGA KEMIKALIEINSPEKTIONEN

08-519 41 11  
[kemi@kemi.se](mailto:kemi@kemi.se)

### KUSTBEVAKNINGEN

Annette Stedt 0733-28 58 86  
[annette.stedt@kustbevakningen.se](mailto:annette.stedt@kustbevakningen.se)

### MYNDIGHETEN FÖR SAMHÄLLS- SKYDD OCH BEREDSKAP

Marcus Årskog, 070-584 96 79  
[Marcus.Arskog@msb.se](mailto:Marcus.Arskog@msb.se)

### RIKSFÖRENINGEN GÄSTHAMNAR SVERIGE

Lars-Göran Forss, 070-888 22 25  
[elgetech@hotmail.com](mailto:elgetech@hotmail.com)

### RIKSPOLISSTYRELSEN

Per Engström, 010-563 91 30  
[per.engstrom@polisen.se](mailto:per.engstrom@polisen.se)

### SJÖFARTSVERKET

Maria Ottosson, 010-478 46 49  
[maria.ottosson@sjofartsverket.se](mailto:maria.ottosson@sjofartsverket.se)

### SJÖPOLISEN

Region Väst, Owe Magnusson  
010-565 49 79, [owe.magnusson@polisen.se](mailto:owe.magnusson@polisen.se)

Polisregion Stockholm, Carl-Gustav Jonsson  
010-564 34 33, [carl-gustav.jonsson@polisen.se](mailto:carl-gustav.jonsson@polisen.se)

### SJÖRÄDDNINGSSÄLLSKAPET

Niklas Jendeby, 031-761 40 82  
[niklas.jendeby@srs.se](mailto:niklas.jendeby@srs.se)

### SPORTFISKARNA

Jesper Taube, 08-410 80 633  
[jesper.taube@sportfiskarna.se](mailto:jesper.taube@sportfiskarna.se)

### STOCKHOLMSMÄSSAN

Hanse Thorslund, 08-749 43 85  
[hanse.thorslund@stockholmsmassan.se](mailto:hanse.thorslund@stockholmsmassan.se)

### SVENSKA BÅTUNIONEN

Peter Karlsson, 08-545 859 61  
[peter@batunionen.com](mailto:peter@batunionen.com)

### SVENSKA KANOTFÖRBUNDET

Anders Danielsson, 0155-20 90 86  
[gs@kanot.com](mailto:gs@kanot.com)

### SVENSKA KRYSSARKLUBBEN

Per Berkhuisen, 08- 448 28 80  
[kanslichef@sxk.se](mailto:kanslichef@sxk.se)

### SVENSKA SEGLARFÖRBUNDET

Stefan Rahm, 08-459 09 98  
[stefan@ssf.se](mailto:stefan@ssf.se)

### SWEBOAT

Mats Eriksson, 08-449 55 90  
[mats.eriksson@sweboat.se](mailto:mats.eriksson@sweboat.se)

### TILLVÄXTVERKET

Peter Terpstra, 08-681 92 31  
[peter.terpstra@tillvaxtverket.se](mailto:peter.terpstra@tillvaxtverket.se)

### TRANSPORTSTYRELSEN

Jonas Ekbladh, 010-495 32 94  
[jonas.ekbladh@transportstyrelsen.se](mailto:jonas.ekbladh@transportstyrelsen.se)

Lars-Göran Nyström, 010-495 32 92  
[Lars-Goran.Nystrom@transportstyrelsen.se](mailto:Lars-Goran.Nystrom@transportstyrelsen.se)





Svenska  
Livräddningssällskapet  
www.sls.a.se



**SJÖRÄDDNINGSSÄLLSKAPET**



**KUSTBEVAKNINGEN**



**Polisen**



Myndigheten för  
samhällsskydd  
och beredskap

Initiativet  
**Hållbara Hav**  
-Östersjön

Havs  
och Vatten  
myndigheten

**KEMI**  
Kemikalieinspektionen

**TILLVÄXT  
VERKET**

**TRANSPORT  
STYRELSEN**



**SJÖFARTSVERKET**



**Sportfiskarna**



**Svenska  
Kryssarklubben**



**SWE  
SWEDEN**  
KAYAK & CANOE FEDERATION



**SweBoat**  
Båtbranschens Riksförbund

Kryssargatan 2 • 120 63 Stockholm

Box 92065 • SE-120 07 Stockholm

Telefon 08-449 55 90 • info@sweboat.se • www.sweboat.se